Ucz się z nami polskiego!

literka
Polonijne Centrum Edukacyjne

www.literka.org

PlayMedia

D d

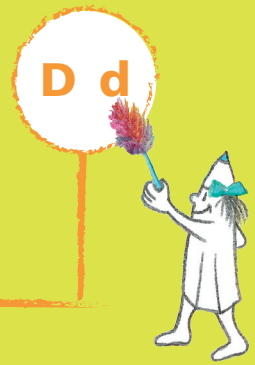

Tekst literacki do czytania dzieciom, do ćwiczeń w czytaniu, w rozumieniu i mówieniu po polsku

Kotki marcowe

Na wierzbie
nad samym rowem
srebrne kotki marcowe.
Na deszczu i na słocie
srebrnieją im futra kocie.
Plucha
i zawierucha.
Nie ma mamy
co wyliże brzuch do sucha.
Ale kotki marcowe nie piszczą.
Huśtają się na gałązkach.
Mruczą:
– Nareszcie wiosna!
I sierść mają coraz srebrzystszą.

Joanna Kulmowa

Ilustracje ułatwiające rozumienie tekstu, zachęcające do aktywności

Dlaczego kwiaty wierzby nazywa się kotkami?
Jak jeszcze się o nich mówi?
Dorysuj kotki na gałązkach.

Ćwiczenia rozwijające wyobraźnię

Odszukaj na rysunku dzikie koty, takie jak: puma, tygrys, lew, ryś.

Ćwiczenie spostrzegawczości, mówienia i matematyzowania po polsku

kotki

koty

Odszukaj jak najwięcej liter „D” ukrytych na obrazku. Policz bazie na gałązkach wierzby.

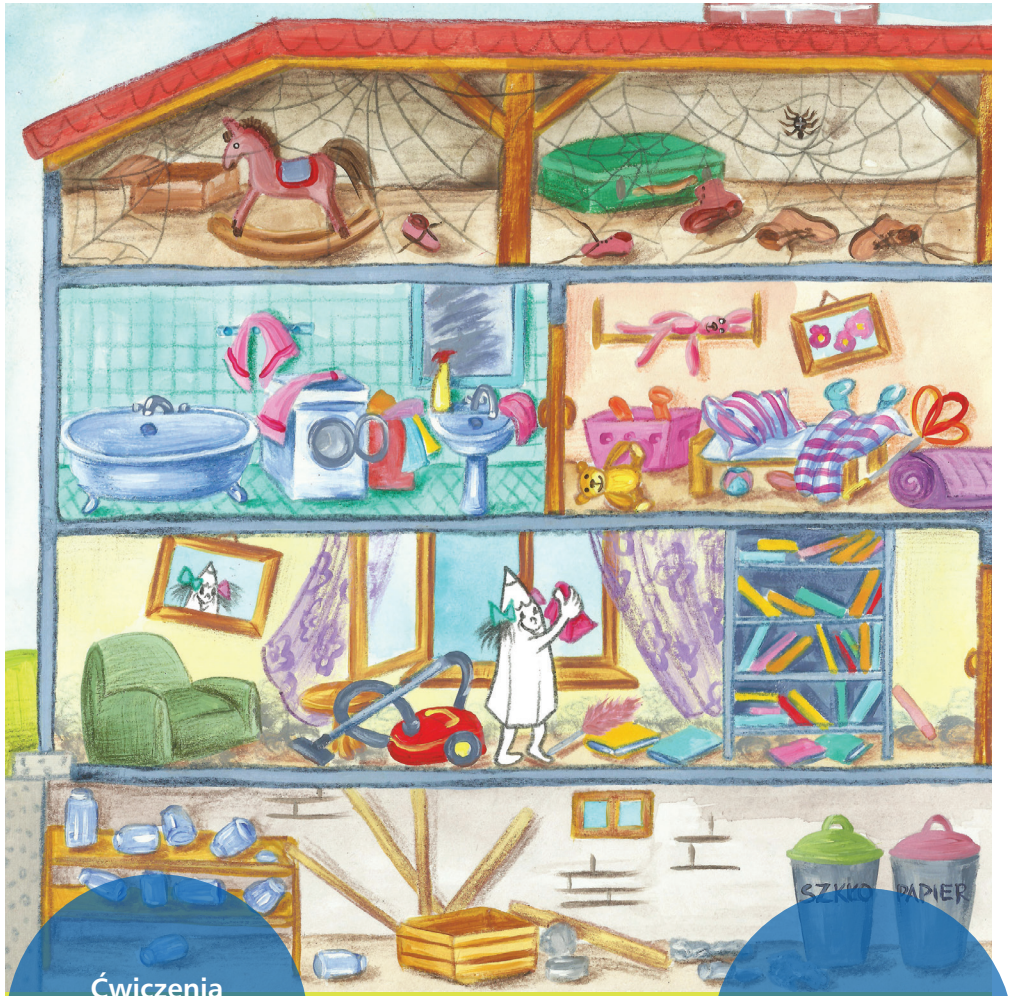

Ćwiczenia wzbogacające słownictwo

Materiał do czytania globalnego

dom

myje

odkurza

pierze

układa

grabi

Opowiedz o tym, co powinna zrobić Kredka, aby posprzątać dom.

Rozwijanie sprawności rozumienia i mówienia po polsku oraz świadomości językowej

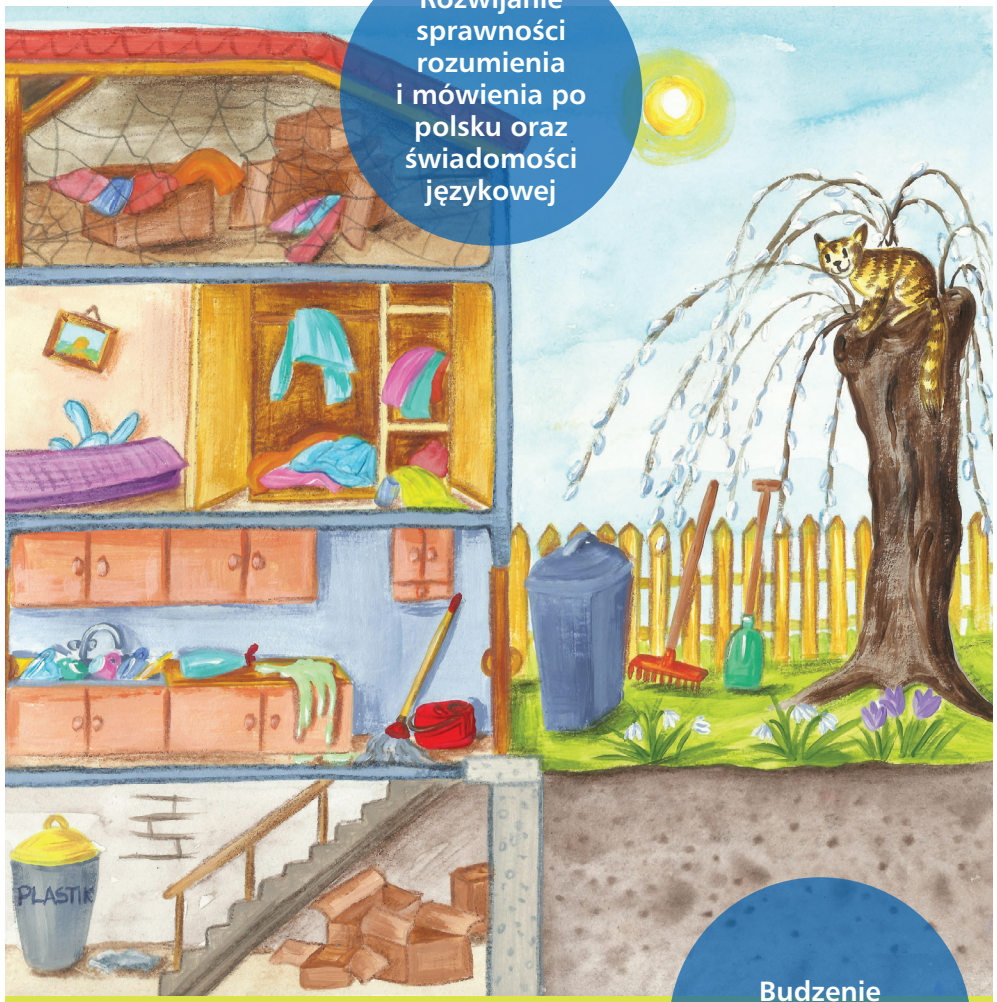

Budzenie zainteresowania polskimi literami

sprząta

dużo

zmywa

Kredka ma dużo pracy.

D d

Ćwiczenia w czytaniu liniatury, planowaniu przestrzeni, kreśleniu znaków, odszukiwaniu liter

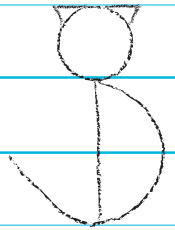

Ćwiczenie spostrzegawczości, zabawy czytelnicze

Znajdź w kłębach kurzu jak najwięcej kotów.

Rozwiąż rebusy.

Narysuj koty według wzoru. Odszukaj „D”.

Nauka czytania, zachęta do rozmów na ważne tematy

Koty

Od niedzieli do soboty
szukam kotów, sprzątam koty…
W każdym miejscu, w każdym kątku,
bo nie lubię nieporządku!

Są **pod** łóżkiem,
przed fotelem,
za kanapą
i **na** szafie.

Odnajduję je czasami
nawet **w** pudle z zabawkami.
Jeśli najdzie was ochota,
poszukajcie **w** domu kota.

Małgorzata Małyska

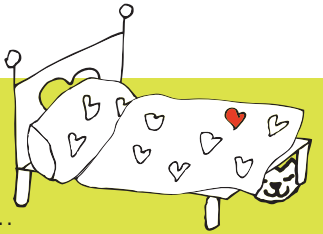

pod

przed

za

na

w

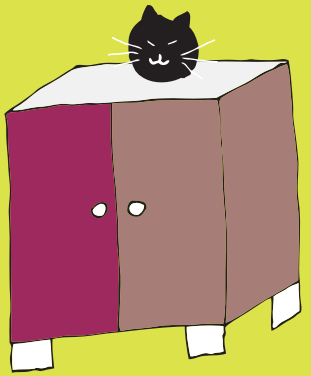

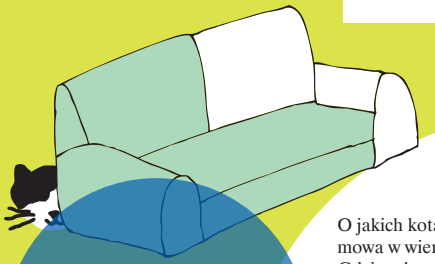

Rozwijanie świadomości językowej

O jakich kotach jest mowa w wierszyku? Gdzie schowały się koty? Połącz wyrazy z obrazkami.

TEMAT: WIOSENNE PORZĄDKI

LEKCJA 2.10

Wymagania szczegółowe

Uczeń

- rozumie proste polecenia — słuchanie
- rozumie proste wypowiedzi monologowe [illegible] otrzymuje dodatkowe wyjaśnienia
- tworzy, z pomocą nauczyciela, krótką [illegible] z prostych zdań — mówienie
- porozumiewa się w prostych sytuacjach komunikacyjnych
- czyta na głos i cicho proste, krótkie teksty — czytanie

Nawiązanie do *Podstawy Programowej dla uczniów polskich uczących się za granicą*

Przewidywane osiągnięcia

Uczeń

- w krótkich wypowiedziach używa słów **koty** i **kotki** w różnym znaczeniu
- nazywa pomieszczenia i sprzęty domowe
- z pomocą nauczyciela tworzy zdania pojedyncze z użyciem czasowników modalnych **musieć**, **lubić** i czasownika w formie bezokolicznika, nazywającego
- czynności związane ze sprzątaniem domu
- krótko odpowiada na pytanie, co musi zrobić, żeby uporządkować swój pokój
- czyta globalnie wyrazy: **kotki, koty, dom, myje, odkurza, pierze, układa, grabi, sprząta, dużo, zmywa** i zdanie **Kredka ma dużo pracy.**
- rozpoznaje znak graficzny **D**, **d**
- w zabawie, właściwie reaguje na polecenia zawierające wyrażenia przyimkowe
- samodzielnie lub z pomocą nauczyciela rozwiązuje rebusy, tworząc wyrazy z rdzeniem **kot**

Materiały dydaktyczne

- podręcznik **Figlarna Kredka. Cz. 2, s. 58–63**
- kredki
- papierowe talerzyki
- karty pomocnicze

Piktogram odsyłający do konkretnej strony w podręczniku

PLANOWANE SYTUACJE EDUKACYJNE I ICH FUNKCJE

Tworzenie więzi między dziećmi, wprowadzenie do zajęć, podniesienie poziomu energii, zachęcenie do ruchu.

Dzieci rozproszone w przestrzeni zabawowej sali.

Funkcje ćwiczeń i opis przestrzeni edukacyjnej

Ćwiczenia słownikowe, nazywanie elementów przyrody; wykorzystanie zmysłów i wyobraźni do zrozumienia i zapamiętania słówek; zrozumienie wieloznaczności słowa **kotki**.

Doskonalenie umiejętności pracy w grupie.

Zabawa powinna się odbywać w przestrzeni poza stolikami. Jej końcowy etap dobrze jest przeprowadzić w kręgu, siedząc na dywanie lub na krzesłach.

1. Zabawa powitalna Ucho, oko, ręka, nos

Dzieci wybierają losowo bileciki z ilustracjami przedstawiającymi nos, oko, ucho i rękę. W rytmie poznanej piosenki lub dowolnej muzyki wymieniają się bilecikami. Podają swój dowolnej osobie, a jej bilecik otrzymują od niej. Na sygnał nauczyciela (np. wyłączenie muzyki) dzieci sprawdzają, co jest narysowane na ich bileciku. Wówczas nauczyciel poleca, np.: *Witają się nosy. Wszystkie nosy do mnie!*

Wywołane dzieci podchodzą do nauczyciela i witają się, wykonując polecenie. Zabawa powtarza się kilka razy.

2. Zabawa Szukamy wiosny

Dzieci zatrzymują bileciki przedstawiające zmysły, którymi poznajemy świat. Ucho – symbolizuje słuch, oko – wzrok, nos – węch, dłoń – dotyk. W ten sposób nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy. Zadaniem dzieci (zespołów) jest uporządkowanie rozsypanych karteczek, na których są różne rośliny, zwierzęta, przedmioty kojarzące się z wiosną. Przy włączonej muzyce, której brzmienie wyznacza czas na wykonanie zadania, dzieci zbierają do pojemników takie obrazki, które przedstawiają przedmioty możliwe do rozpoznania konkretnym (wyznaczonym) zmysłem. Zadanie wykonują [illegible]

Propozycje zabaw i ćwiczeń, które przygotowują do odbioru tekstów literackich

Należy przygotować [illegible] przedstawiające: stokrotki, konwalie, kaczeńce, [illegible] trawę, liście, bazie, topniejącego bałwana, [illegible] słowniczka, muchę, kurczątko, osę.

Kolejnym etapem zabawy jest [illegible] zebranych przez grupę dowodów na to, że można wiosnę zobaczyć, usłyszeć, poczuć węchem i dotknąć. Dzieci nazywają zebrane ilustracje. Niektóre obiekty można rozpoznać kilkoma zmysłami, dlatego karteczki z obrazkami mogą się powtarzać.

Ważnym elementem zabawy będzie wspólne przyglądanie się baziom. Jeśli to tylko możliwe, powinno się mieć na lekcji prawdziwą gałązkę z baziami wierzbowymi, jeśli nie, można próbować odwołać się do doświadczeń dzieci. W ostateczności należy dzieciom opowiedzieć o tych nietypowych kwiatkach.

Powinny zapamiętać, że są miękkie, puszyste, delikatne jak… miękka sierść zwierzęcia.

Zabawa ma doprowadzić do zrozumienia potocznej nazwy kwiatów „kotki wierzbowe, bazie kotki".

3. Zabawa plastyczna Bazie kotki

Dzieci dostają powielone karty pracy i malują gałązkę bazi kredką w ustalonym wspólnie kolorze (bladożółtym, białym lub bardzo ja-

snym szarym). Starają się nie przekraczać konturów. To samo robi nauczyciel na karcie pracy przypiętej do tablicy. Po zamalowaniu kilku bazi nauczyciel zaprasza dzieci do siebie i prosi o zwrócenie uwagi na to, co teraz pojawi się na jego gałązce. Dorysowuje uszy, nos, wąsiki i oczy, tak aby dzieci na gałązce bazi dostrzegły kotka. Zachęca dzieci do wykonania podobnego kotka na swojej gałązce.

Po skończeniu pracy dzieci liczą bazie na gałązce od dołu i od góry. Informują, który kotek na ich gałązce przypomina zwierzątko, np.: szósty od dołu.

Dzieci wycinają (wydzierają) swoje gałązki i wspólnie komponują bukiet wiosennych bazi. Na białym dużym papierze przyklejają swoje gałązki. Oglądają kompozycję i zachwycają się efektem wspólnej pracy. Obraz powinien być wyeksponowany tak, żeby mógł służyć do kolejnych ćwiczeń w mówieniu.

Utrwalenie znajomości potocznej nazwy wierzbowych kwiatów; zwrócenie uwagi na wieloznaczność słowa **kotki**; ćwiczenia w mówieniu (liczebniki porządkowe), nauka współpracy w zespole; wywołanie radości z wykonanej wspólnie pracy plastycznej; przygotowanie do pracy z tekstem literackim.

Dzieci kolorują bazie, pracując indywidualnie przy swoich stolikach, następnie wspólnie tworzą kompozycję na podłodze lub na stoliku.

4. Zabawa z tekstem literackim

58 59

Dzieci kilkakrotnie słuchają wiersza J. Kulmowej **Kotki marcowe** w artystycznej interpretacji nauczyciela.

Słuchając wiersza po raz pierwszy, siedzą przed wspólnie skomponowanym obrazem. Później, już w ławkach, śledzą w książce tekst czytany przez nauczyciela. Włączają się do czytania w miarę możliwości.

Rozmawiają o tym, jakie kotki opisuje poetka, dorysowują pyszczki kocie w podręczniku.

Wyjaśniają znaczenie słowa **słota**. Próbują czytać wiersz wraz z nauczycielem.

Nauka czytania, poszerzenie słownictwa, rozmowy inspirowane tekstem poetyckim. Nauka rozumienia metafory, wzmocnienie myślenia metaforycznego. Wywołanie zachwytu tekstem poetyckim.

Dzieci na początku siedzą przed wspólnie skomponowanym obrazem, później w ławkach.

5. Prezentacja znaków graficznych D, d

61 58 59

Nauczyciel prezentuje literę **D**, **d**, analizuje wraz z dziećmi jej kształt. Proponuje odszukanie poznanych znaków graficznych na ilustracji do wiersza J. Kulmowej.

Wysłuchiwanie dźwięku w nagłosie słów **dom** i **dach**.

Poznanie znaku graficznego **D**, **d**. Ćwiczenie słuchu fonematycznego.

Dzieci siedzą przy stolikach.

6. Praca z tekstem rysunkowym

60 61

Samodzielne czytanie obrazka poprzedzone pytaniem: *Co powinna zrobić Kredka, aby posprzątać dom?*

Wspólne omówienie obrazka (co widzę?)

- kondygnacje domu (piwnica, parter, piętro, strych)
- otoczenie domu (podwórko, ogród), nazwy roślin (wierzba, krokusy, przebiśniegi)
- pomieszczenia (kuchnia, salon; sypialnia, łazienka)
- sprzęty, meble, przedmioty w pomieszczeniach (na strychu…; w łazience…; w sypialni…; w salonie…; w kuchni…; w piwnicy…)

Ćwiczenia utrwalające nazwy pomieszczeń w domu i wyrażeń określających relacje przestrzenne. Ćwiczenie użycia czasowników w czasie teraźniejszym i przyszłym złożonym. Ćwiczenia w czytaniu w aspekcie krytyczno-twórczym – rozmowa motywująca do pomagania w utrzymaniu porządku w domu.

Praca przy stolikach ustawionych w podkowę (żeby dzieci widziały się nawzajem).

- nazwy czynności związanych z porządkowaniem domu (– *Co robi Kredka?* – Myje okna. – *Co jeszcze będzie robić?* – Odkurzać, układać książki, sprzątać zabawki, myć wannę, ustawiać słoiki, myć naczynia, myć podłogę, składać ubrania, układać je w szafie…)

– Rozmowa o udziale dzieci w sprzątaniu. Odpowiedzi na pytanie: *Co robisz, kiedy pomagasz w domowych porządkach?* Budowanie zdań według wzoru podanego przez nauczyciela (czas teraźniejszy).

– Planowanie pomocy w wiosennym porządkowaniu domu. *Co będziesz robić?* Budowanie zdań według wzoru podanego przez nauczyciela (czas przyszły).

– Budowanie prostych zadań w odpowiedzi na pytanie: *Co musisz zrobić, żeby posprzątać swój pokój?*

7. Czytanie globalne wyrazów

60 61

Ćwiczenie pamięci i czytania fotograficznego, ćwiczenia w tworzeniu czasowników w czasie przyszłym.

Praca w pozycji umożliwiającej ekspozycję czytanego wyrazu.

Czytanie globalne wyrazów: **kotki, koty, dom, myje, odkurza, pierze, układa, grabi, sprząta, dużo, zmywa** i zdania **Kredka ma dużo pracy.**

Prezentacja kartek z wyrazami połączona z ćwiczeniami w przekształcaniu słów oznaczających czynności w czasie teraźniejszym na czas przyszły (z czasownikiem w bezokoliczniku) wg wzoru:

myje – będzie myć,
pierze – będzie prać,
odkurza – będzie odkurzać,
układa – będzie układać,
grabi – będzie grabić,
sprząta – będzie sprzątać,
zmywa – będzie zmywać.

8. Zabawa dydaktyczna Wiosenne sprzątanie

62 63

Poznanie kolejnego znaczenia słowa **koty**, usprawnianie procesu myślenia, nauka myślenia metaforycznego.

Praca przy wspólnym stole, do którego przyklejono taśmą lakierniczą duży arkusz szarego, pakowego papieru.

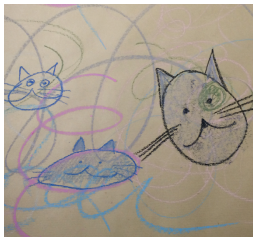

Ćwiczenia grafomotoryczne – rytmiczne, naprzemienne kreślenie spirali. Dzieci naśladują ruch wykonywany podczas ścierania kurzu z dużych powierzchni i kreślą jasnoszarą kredką duże spirale na wspólnej płaszczyźnie z szarego papieru przypiętego do stołu. Robią to według procedury zaproponowanej przez nauczyciela[1], w rytmie dowolnego walca.

Po zabawie nauczyciel porównuje spirale i nieregularne pętle na papierze z ilustracją przedstawiającą kurz. Pyta dzieci, czy wiedzą, że kłęby kurzu, które zbierają się w kątach i pod meblami nazywa się kotami.

Prezentuje dzieciom wierszyk **Koty** i zachęca do szukania „kotów" w narysowanym kłębowisku kurzu. Sam „wyciąga" pierwszego kota, zaznacza kontur kociego łebka, rysuje uszy, wąsiki, oczy i nosek (tak jak

[1] Można zaproponować dzieciom kreślenie spirali jedną ręką lub na przemian – raz jedną, raz drugą. Nauczyciel powinien wcześniej przećwiczyć z dziećmi płynne, rytmiczne ruchy „na sucho", nad kartką papieru. Kiedy dzieci wykonują ćwiczenie według ustalonych reguł, przekształca się ono w kinezjologiczną zabawę dydaktyczną.

we wcześniejszym ćwiczeniu). Dzieci szukają kotów w kłębach kurzu[2], „wydobywają" kolorowymi kredkami kocie łebki i zapamiętują kolejne znaczenie słowa „koty".[3]

9. Ćwiczenia grafomotoryczne

62 63

Wpisywanie w liniaturę siedzącego kota. Odszukiwanie znaku graficznego **D** w obrazku na liniaturze. Ćwiczenie w planowaniu kreślenia kota (najpierw głowa, potem tułów, ogon i uszy) i w planowaniu przestrzeni. Przed wykonaniem zadania można polecić dzieciom, żeby oszacowały, ile kotów uda im się wpisać w liniaturę w książce, a potem porównały wynik zadania ze swoimi planami.

Nauka organizacji przestrzeni, ćwiczenie przygotowujące do kreślenia znaków graficznych, zapamiętywanie i odtwarzanie kształtu **D**, nauka praksji[4].

Praca przy stolikach.

10. Zabawa Rebusy

62

Wykonywanie ćwiczenia ze str. 62. Najpierw nauczyciel nazywa z dziećmi obrazki. Rebusy „maskotki"[5] i „kotlet" nie powinny sprawić dzieciom większego problemu. Przed rozwiązywaniem trzeciego rebusu („oko"), nauczyciel powinien przegłoskować słowo „kot" i zapytać dzieci, co zostanie, gdy zabraknie na końcu „t". To ćwiczenie może sprawić trudność zwłaszcza młodszym dzieciom, niedojrzałym jeszcze do wykonywania zadań opartych na analizie i syntezie słuchowej.

Ćwiczenia – zabawy mają pobudzić do eksperymentów słowotwórczych.

Praca z książką przy stolikach.

11. Zabawa w Chowanego

Nauczyciel chowa kotka – maskotkę. Dzieci zadają nauczycielowi pytania dotyczące miejsca, w którym jest kotek. Nauczyciel może odpowiadać na nie tylko „tak" lub „nie".

W pytaniach muszą wystąpić wyrażenia przyimkowe, np.: *Czy kotek jest pod książką, za tablicą…?*

Ćwiczenia utrwalające użycie wyrażeń przyimkowych dla określenia miejsca.

W wygodnym miejscu w sali dydaktycznej lub poza nią.

12. Ćwiczenia w czytaniu

Nauczyciel czyta wiersz **Koty** po raz kolejny, dzieci śledzą wzrokiem i wskazują czytane miejsce. Wykonują ćwiczenie ze str. 63.

Nauka czytania, ćwiczenie sprawdzające umiejętność użycia wyrażeń przyimkowych **pod**, **przed**, **za**, **na**, **w**.

Dzieci siedzą przy swoich stolikach.

[2] Pomaga im w tym wyobraźnia i stworzona przez nauczyciela sytuacja, fabuła zabawy.

[3] Dzieci potrzebują doświadczeń szczególnego rodzaju oraz określonego wsparcia z zewnątrz, niezbędnego do rozwinięcia właściwości języka, wykraczających poza te potrzebne w rozmowach codziennych. Według L. S. Wygotskiego w rozwoju umiejętności metaforyzacyjnych dzieci ważną rolę odgrywają dwa poziomy. Ten pierwszy, określany przez Wygotskiego jako poziom aktualnego rozwoju funkcji psychicznych, dotyczy tego, co ukształtowało się w rezultacie przejścia pewnych już zakończonych faz rozwoju. Ten drugi to poziom najbliższego rozwoju, określany przez funkcje dopiero się kształtujące czy będące w początkowych stadiach. Wygotski twierdzi, iż to, co dziecko robi dziś, korzystając z pomocy dorosłych, zrobi jutro samodzielnie. Strefa najbliższego rozwoju pomaga więc określić jutro rozwoju dziecka.

[4] Praksja (z gr. *práksis* – czynność, działanie) – termin stosowany w psychologii i medycynie, określający zdolność wykonywania złożonych ruchów celowych. W biologii praksja to zdolność kory mózgowej do sterowania wykonywaniem złożonych czynności zamierzonych – zdolność planowania, np. ubieranie się. Ćwicząc rysowanie konkretnego przedmiotu w liniaturze przygotowanej do nauki kreślenia liter, wykonując proste czynności (narysowanie kółka, brzuszka, ogonka…) dzieci przygotowują się do wykonywania złożonej czynności zamierzonej – do pisania.

[5] Proszę przygotować maskotkę, najlepiej pluszowego kotka, przyda się w kolejnym ćwiczeniu.

13. Praca domowa

62

- Propozycja 1

Ćwiczenie ze str. 62 (znajdowanie w kurzu kotów, obrysowywanie ich kolorową kredką).

- Propozycja 2

Uzupełnienie karty **Moja kredkowa książeczka do czytania**. Wykonanie ilustracji do wyrazów: **: dom, pod…, na…, kotki** i zdania: **Kredka sprząta.**

- Propozycja 3

Pomoc rodzicom w sprzątaniu mieszkania.

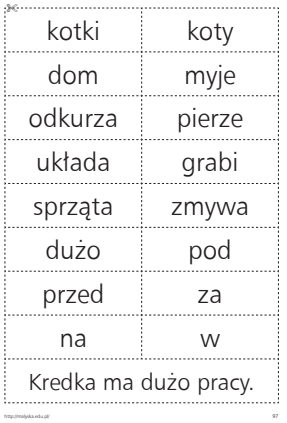

kotki	koty
dom	myje
odkurza	pierze
układa	grabi
sprząta	zmywa
dużo	pod
przed	za
na	w
Kredka ma dużo pracy.	

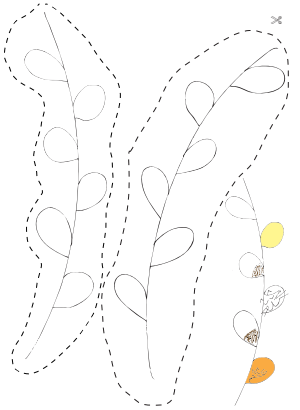

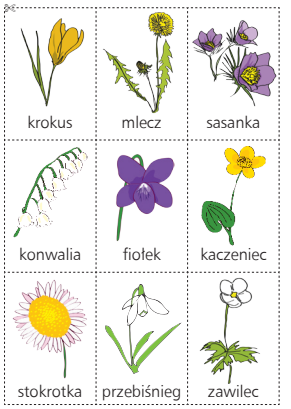

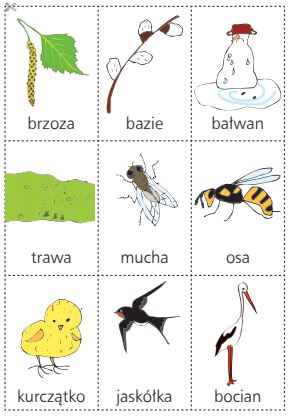

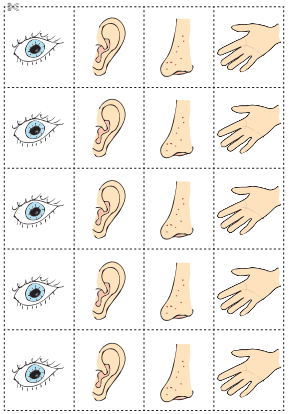

Źródła ilustracji:
krokus, mlecz, sasanka, konwalia, fiołek, kaczeniec, stokrotka, zawilec, brzoza, bocian – http://malowanka.pl, CC wlaczpublike.pl

Dodatkowy materiał do skopiowania dla uczniów

Figlarna Kredka to książka dla dzieci 5–6-letnich uczących się języka polskiego za granicą (I poziom nauczania). Otwiera serię **Przyjaciele z piórnika**. W każdym jej rozdziale znajdują się **teksty literackie** do czytania dzieciom. Stanowią one także zaproszenie do nauki czytania.

Stałym elementem są **opowieści obrazkowe** – kolorowe, z mnóstwem szczegółów, z Kredką w roli głównej. Inspirują do mówienia po polsku, samodzielnego studiowania książki, rozmów na ważne tematy, stawiania pytań, poszukiwania odpowiedzi. Pełnią ważną rolę w nauce czytania.

Systematyczne ćwiczenia z wykorzystaniem liniatury – kreślenie w niej obrazków, poszukiwanie znaków literopodobnych – umożliwiają m.in. przygotowanie ręki do pisania, a zarazem wspierają rozwój wyobraźni.

Pomysły na ciekawe zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem **Figlarnej Kredki** znajdą Państwo w książce ***Lekcje z Kredką***.